

DOMOVINA

Oglas:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, srednji 120 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredo in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sedna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Poštova številka mesečno 1 K, četrtno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Verstovšek proti osrednji vladi.

Ljubljana, 31. avgusta. Poročali smo pred dnevi o seji višjega šolskega sveta, v kateri je umetno ad hoc stvorjena klerikalna večina sestavila terno-predloge za imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov na Kranjskem, v katere je vrnila skoraj izključno najproneširanejši klerikalce. Po zakonu bi moralo poverništvo za prosveto poslati te predloge ministrstvu, ker je za imenovanje kompetenten edin ominister prosvete; po sporazumu, na katerem je sestavljen koncentracijski kabinet in ki je podpisan tudi od SLS bi se morali ti predlogi tudi še predložiti v seji deželne vlade.

Poverjenik Verstovšek ni storil ne eno, ne drugo. Prilastil si je kompetenco ministra, ter je na svojo pest imenoval za bivšo Kranjsko same klerikalce za okrajne šolske nadzor-

nike. Na bivšem Stajerskem pa je odstavil v Mariboru korektnega nadzornika Šijanca in ga nadomestil z zagrizenim klerikalcem Finkom.

Poverjenik Verstovšek je ravnal tako kljub izrecni prepovedi ministra prosvete, ki je odobrena od celokupnega ministrskega sveta.

Prilastitev ministrske kompetence s strani poverjenika Verstovška in frivolno kršenje ravnokar sklenjenega sporazuma za koncentracijo je najtežja politična afera zadnjega časa, katere razplet se v klerikalnih krogih deželne vlade pričakuje s precejšnjo nervoznostjo. Klerikalni voditelji izjavljajo, da je to „Kraftprobe“, sveti so si pa dejstva, da si je poverjenik Verstovšek sicer prilastil kompetenco ministra prosvete, ne pa še tudi oblasti ministra financ.

Deklaracija nove vlade.

Beograd, 31. avg. (Izvirno.) Na današnji seji Narodnega predstavništva je ministrski predsednik Vesnić prečital deklaracijo novega kabineta.

Glede notranjega položaja vsebuje deklaracija izjave o ustavnem vprašanju, o volitvah, o agrarnem vprašanju.

Pasus o zunanji politiki naglašja naše pravo do zasedenega ozemlja, obenem pa tudi pripravljenost na direktna pogajanja z Italijo. S toplimi

besedami se deklaracija spominja jugoslovanskega-českega dogovora. Glede Albanije naglašja deklaracija, da je naša država pripravljena, da strogo spoštuje neodvisnost Albanije. Branila pa bo do skrajnosti meje države. Sedanje spopade je izzvala Albanija sama in upa se, da je bil to zadnji naval Albancev na našo državo. Deklaracija izraža svoje obžalovanje nad bratsko vojno poljsko-rusko.

Naše čete prodirajo v Albanijo.

Beograd, 31. avg. (Izvirno.) Jugoslovanske čete so po sijajni zmagi nad Arnavti že prekoračile albansko granico. V vladnih krogih se naglašja, da napad na albansko ozemlje ni imperijalističen, ampak hoče doseči kaznovanje krivcev.

Zagreb, 31. avgusta. „Domovina“ javlja iz Beograda: Na vsej fronti od skadrškega jezera do ohridskega jezera je naša vojska pričela s strašnim koncentracijskim topniškim ognjem v prolinapadu. Sovražne arnavtske tolpe, ki jih vodijo italijanski instruktorji so izpraznile Piskopejo in vso desno obal reke Drine. Naša hrabra vojska je zavzela vse stare postojanke. Arnavti izobešajo bele zastave. Naša vojska varuje stanovanja tr štiti žene in otroke ter

jim deli hrano. Izgub nimamo skoraj nobenih.

Skadar, 31. avgusta. Italijani so aretirali v Skadru znana angleška časnikarja Barlena in Dibona. Ponoči so došli k njima neki ljudje, ki so jima zapretili s smrtjo, ako ne bi pred angleško javnostjo branila italijansko-albanske stvari.

Beograd, 30. avgusta. „Politika“ javlja iz Novega Sada: Od tukajšnje eskadrile je odpotovalo v Skopje 12 aeroplanov.

Beograd, 30. avgusta. „Politika“ javlja: Včeraj opoldne so naše čete zavzele Piskopejo.

Po mariborskih dneh.

Vrnili smo se iz Maribora. Sokolska armada se je razšla na vse strani Jugoslavije. Odnosila je s seboj zavest, da je izpolnila svojo veliko dolžnost in za njo bo ostal najlepši spomin in opomin za nadaljnje delo.

En sam dan je trajalo slavlje — a ta dan je bil dan zmagovalstva dela in misli. Naš narod ob meji je po-

kazal, da stoji zvesto za sokolsko organizacijo, iz tega sledi za sokolstvo dolžnost, da svoje vzgojno delo energično nadaljuje. Mariborski zlet bo imel svoj poseben pomen: Sokolstvo je jasno povedalo svoje stališče nasproti „Orlu“ in proti politiki. V tem oziru je bila potrebna resna beseda. Sokolstvo je sprejelo vsiljeni boj in ga bo zmagovito izbojevalo, kakor druge naše narodne organizacije, ki so bile napadene od iste strani. Narod bo sokolstvo v tem boju podpiral, in sokolstvo bo skušalo

ohraniti strogo svoj vsenarodni vzgojni značaj.

Na mariborski zlet so poleg drugih gostov prihiteli tri organizacije, ki so s sokolstvom v ozki zvezi. Iz Varaždina je prišla tam zborujoča srednješolska mladina, v Mariboru je zborovalo naše učiteljstvo in vršil se je sestanek naših akademikov. Te tri organizacije, zbrane okoli sokolstva, nam kažejo združevanje mladih sil okoli sokolske ideje.

Kdor se je udeležil skupščine „Saveza“, je videl, koliko dela se je že izvršilo in koliko ga je še treba izvršiti. Čuli smo poročila starešinstva in glasove najboljših sokolskih delavcev. Videli smo, da preostaja še mnogo dela in da nihče ne more svojih sil bolj postaviti v službo celokupnega naroda, kakor da stopi v sokolsko organizacijo. Navdušenje v mariborskega zleta naj se pokaže čim prej v sokolskih društvih. Tam je treba dela, ki se ne bo pokazalo le na sokolskem zletu, ampak v vsej javnosti, da bomo povsod čutili uspehe vzgojnega dela v sokolskih društvih.

Vtis mariborskega zleta je bil veličasten, naši bratje so odnesli zavest, da je naš narod ob severni meji krepak in zdrav. Mi vemo, da le tak narod vzdrži: Ne le na meji, ampak v celi državi. Zato na delo!

Skupščina Sokolskega Saveza.

Po končanih sokolskih slavnostih se je v ponedeljek vršilo ob polnoštevni udeležbi zborovanje delegatov Sokolskega Saveza. Starosta, brat dr. Oražen je prečital pozdravne brzojavke ministrskega predsednika dr. Vesniča, ministra za prosveto Pribečevića, ministra vojne in mornarice Jovanovića in generala Rašića. Podpredsednik narodnega predstavništva dr. Ribar in minister za socialno politiko dr. Kukovec sta se osebno udeležila skupščine. Prisotni so bili tudi češki delegati.

Br. dr. Fuchs je v svojem tajniškem poročilu poročal zlasti o delovanju za popolno fuzijo poprejšnjih plemenskih Sokolskih organizacij. Iz blagajniškega poročila br. Kajzelja je razvidno, da je čisto premoženje Slovenske Sok. Zveze v znesku 72.365 K in Hrvatskega Sok. Saveza v znesku 37.748 K prešlo v last Saveza, čigar premoženje znaša sedaj 394.846 K. Poročilo o tehničnem delovanju je podal načelnik br. Stane Vidmar.

Pri volitvah so bili z vzklikom izvoljeni: dr. Oražen starosta, doktor Vladimir Ravnihar (Ljubljana), dr. Car Lazar (Zagreb) in dr. Gjurio Panuković (Beograd) podstaroste, dr. Viktor Murnik načelnik, Viljko Kuček za Slovenijo, Švarcvald za Hrvatsko in Hofman za Srbijo podnačelniki. Člani: Verovšek, Bajželj, dr. Fuchs, Gangl, Kajzelj, dr. Kramer, Švajger in sestra Cigoj, vsi v Ljubljani, Adela Milčinić (Zagreb), Mihajlo Radojević (Beograd). Namesniki: dr. Budisavljević, Ma-

volt, dr. Bercé, dr. Bohinec, Sušnik (Zagreb) in Kostnapfel. Za člane starešinstva so bili končno še izvoljeni: urednik Sokolskega Glasnika doktor Lazar Popović (Zagreb), predsednik prosvetnega odseka Ferdo Kovačić (Zagreb) in predsednik odseka za naraščaj Bogunović.

Nato je bil sprejet predlog, da se osnuje češko-jugoslovanski Savez.

Sprejeta je bila tudi resolucija, ki označuje stališče Sokolstva napram Orlom in razmerje Sokolstva do politike. Tozadajno poročilo starešinstva objavljamo na čelu lista.

Po slučajnostih je starosta doktor Oražen ob 19. uri zaključil zborovanje.

Gospodarsko razmerje med obema conama na Koroškem.

Plebiscitna komisija razpravlja vedno o ureditvi prometa med obema conama na Koroškem in trditu smemo v naši stvari ugodnem smislu. Nadejati se je, da bo izid razprav odgovarjal našemu stališču v tej zadevi. Pomagala sta nam dva momenta: prvič Avstrijci sami, ki so stavili tako absurden protipredlog, da se o njem sploh ni dalo diskutirati in ki ni vseboval nič manj kot avstrijsko stražo na — Jesenicah — in drugič naše dosedanje gospodarsko delo na Koroškem, ki je cono A tako navezalo na slovensko ozemlje, da je ta del Koroške popolnoma gospodarsko amalgamiran z nami in je bilo naši delegaciji lahko dokazati, da je trditve, da tvori celovška kotlina eno gospodarsko enoto, postala bajka.

Vodilna misel naše delegacije, ki jo je tudi komisija osvojila je: če proizvaja cona A sama kaj odveč, naj to svobodno izvažajo v Celovec, če meni, da ji je to tržišče udobnejše kakor naša mesta. Nikakor pa ne sme postati Avstrija deležna našega jugoslovanskega izobilja v živilih, ki ga z veseljem privoščimo našemu življu na slovenskem Koroškem, ki ga pa ne puščamo izven našega upravnega ozemlja.

Cona A in cona B sta kakor posesti dveh kmetov, ki mejita eno na drugo — eno bogato, drugo beraško. Če se med obema posestvoma ne postavi plot, ne bo to v škodo beraču, ampak bogatini. Zato se tudi nemški del Koroške trudi na vse kriplje, da podere ta plod, demarkacijsko črto. Naša straža ob njej še stoji in vrši pregled nad prometom. Na srečo imamo dobrega paznika: dinar. Naši Koroški ostane dovolj živili, kajti Celovec ne premore s svojo nizko valuto naših cen in promet iz cone A v cono B je mnogo manjši, kakor se je pričakovalo. Naši ljudje večinoma odklanjajo avstrijsko valuto in mnogo nahrbnikov, ki so romali prazni iz Celovca na jug, se vrača ravno tako praznih v Celovec nazaj.

Plebiscitna komisija pa služi ostri boj, ki so ga vodili avstrijski zastopniki za prost blagovni

promet preko črte, lahko v ilustraciji, da igra pri avstrijskih pretenzijah na cono A mnogo večjo vlogo prazni celovški železnic, ki ga skomina po bogati cono A, nego pa bratska ljubezen do „neosvojenih bratov“. Njihovo geslo: „Koroška Korošcem“ ima za njih pomen „Vsa Koroška s celovško malho“ — no — to je minulo za vselej.

Dopisi.

Podšentjurij. „Slovenec“ izza dne 21. t. m. št. 190 poroča: „Umrli je v Gornji Radgoni č. g. A. Satler, bivši župnik na Ptujski gori. Rajni je bil svoj čas žrtev svoje odločne narodne zavednosti. Nemškutarska svojat, ki se je sedaj oblekla v plašč samostojnosti, ga je preganjala na smrt. Pokoj vrlému može — mučniku!“ Pri nas je opravljal dušno pastirstvo pred nekaj leti upokojeni župnik Satler. Star je bil blizu 70 let, prišel je k nam s Štajerskega kot — mučenik in zapustil nas je ta vrli mož kot — mučenik. Ali je naš Satler identičen s „Slovenčevim“ Satlerjem? Da! Potem govorimo! Kje je tista nemškutarska svojat, ki ga je preganjala na smrt in se je sedaj oblekla v plašč samostojnosti? Kje drugje naj iščemo rabelja, kakor v „premilostljivi“ krivi palci? In nemškutarska svojat pri nas? Župnik Satler je bil obče priljubljen, opravljal je svojo službo natančno, sploh je bil duhovit, vrl mož. „Veliki Slovan“ škof Jeglič pa ga je odslovil. Odiči je moral od nas, dasi so občani prosili škofa, naj nam pusti župnika Satlerja. Kako je sodil vrli mož Satler o kranjskih klerikalcih, naj zasvedoči odlomek iz njegovega pisma: „Ko bi jaz imel 2000 K pokojnine, bi se ne ukvarjal na Kranjskem, bi ne požiral sirovosti farižejev in velikih duhovnov; smejal bi se iz kakega tihga zakotja vsem neumnostim, katere uganjajo ljubeznjivi nasledniki apostolov. Ko sem čital pred dnevi list sv. Tita (I, II.), Krečani vedno lažniki, grde zveri, leni trebuh, usiljevale so se mi misli, da je sv. Pavel to govoril o kranjskih farjih! Pokoj vrlému možu — mučniku!“

Iz Mengša. V nedeljo 29. t. m. so imeli Orli kamniškega okraja svoj dan v Mengšu. Dopoldne je bila velika parada v cerkvi, kjer jim je kaplan pri pridigi strogo zaukazal, da ne smejo pozneje pri veselici plesati. Cele komedije bi sicer niti ne omenjali, da se ne bi njih glavni borec spodtkal nad Sokoli, jih grdil in sramotil v svojem javnem govoru z vsemi hudobno izmišljenimi lažmi. Zaklinjal je mladeniče in dekleta, naj nihče ne pristopi k brezverskim

Sokolom, grozil materam s pogubljenjem, češ da zapiše vsaka mati svojega otroka hudiču ako mu dovoli telovaditi pri Sokolu. Ako bi mu stopali na prste, bi se seveda zvišal in preklicoval, kakor je moral to storiti njegov učenik Kalan. — V obče pa naj bodo oni, kakor vsi drugi njegovi drugi brez skrbi zaradi Sokola. Zavedno in pametno ljudstvo si je napravilo že samo svojo sodbo v tej zadevi; to mu lahko pojasni in potrdi naš kaplan, kako misli o Sokolih, oziroma Orlih pošena žena in katoliška mati, kakor mu je odkrito povedala v spovednici, ko jo je rotil s peklom in vsemi hudiči, če bo še nadalje pošljala svoje otroke k Sokolu. — Seveda, pošteni ste samo vi — pa bodite! — samo dokazati morate svojo poštenost tudi z dejanji — pa ne na tak način, kakor ste prodajali v nedeljo pri veselici „vstopnice“. Pa kaj to — samo da se vjema z vašimi načeli: prvo vam je le . . . denar — pardon poštenje.

Gospodarstvo.

— Cene žita v Italiji. V Italijo so določene maksimalne cene žitu, in sicer: pšenici 105 lir, ječmenu in rži 80 lir, a ovsu 70 lir. Cena kruhu je 1 lira za kilogram. Tako politika je stala italijansko vlado v pretečenem letu ogromne žrtve, a pripravljena je na žrtve tudi letos in je določila v ta namen vsoto šest milijard lir.

— Cene novega hmelja. Na občnem zboru društva hmeljarjev na zgornjem Bavarskem je navajal poročevalec podatke o ceni hmelja letošnjega leta. Položaj se do sedaj še ni razjasnil. Gotovo pa je, da bo potrebovalo inozemstvo, Švica, Angliška, Amerika, posebno pa Japonska, mnogo hmelja dobre kakovosti. Cena se bo verjetno gibala med 2000 do 3000 markami. Producenti se opozarjajo, naj ne oddajajo hmelja pod 2000 mark in tudi ne tako hitro kakor lansko leto. Za češki hmelj letošnje letine se zahteva 3000 do 3500 češkoslovaških kron za 50 kg, to je sedanjem kurzu 104 do 120 naših kron za kilogram.

— Cene drv v Češkoslovaški. „Jugoslavenski Ekonomista“ poroča: Izvozniki urad v Pragi je odredil znižanje minimalnih cen za drva pri izvozu v Nemčijo. Odslej se sme izvoziti kubični meter rezanih drv za najmanj 700 mark, med tem ko je bila preje odredjena kot najmanjša cena 1000 mark. Navzlic temu znižanju je jako dvomljivo, če pride do eksporta lesa v Nemčijo. Nemške žage namreč nudijo same tako blago za 750 mark, češko blago pa stane franko Laba, če vračunamo prevoz in carino 800 M.

— Trg s kavo na Nemškem. Medtem ko so ponudbe za kavo na svetovnem trgu precej obilne in cene padajo, zginjavajo zaloge na Nemškem in kava notira nenavadno visoko. Santos-kava dobre vrste stare v luki zacarinjena 50 do 52 mark za kilogram. V nadrobni prodaji v notranjosti se torej praženo blago ne more prodajati pod 80 mark za kilogram. Ta abnormalna višina je posledica popolne prepovedi uvoza. Po položaju na svetov-

nem trgu bi bila za omenjeno blago zacarinjeno upravičena cena 28 mark za kilogram. Na Angliškem je kava znatno padla. Meseca marca t. l. se je plačalo v Londonu 146 šilingov, sedaj samo 80 do 85 šilingov za 100 kilogramov kave.

— Cene lesu v Nemčiji. V južni Nemčiji ponujajo smrekov in jelkov les po 375 do 400 mark za 1 kubični meter. Večje množine lesa za papir se ponuja po 220 do 250 mark za en kubični meter. Lesni producenti računajo na zvišanje cene zaradi velikega povpraševanja uporabnega lesa od strani entente. Čreslovini so vsled pičlega zanimanja padle cene. Povprašuje se posebno po lesu za rude in za kurjavo. Za bukov les se plačuje povprečno do 110 mark v gozdu.

— Dr. Korošec proti važnim domačim podjetjem. Domač konsorcij je predlagal železnikemu ministru dr. Korošču elektrifikacijo vseh železnic na ozemlju SHS pod izredno ugodnimi pogoji. Ker pa predlagatelji niso politične barve dr. Korošca, je ta izvanredno ugodno ponudbo odklonil z izgovorom, da se hoče obrniti na Belgijo, če bi mu ne napravila še boljših pogojev.

— Ogrožen promet z Italijo. Tržaška „L' Era Nuova“ je prejela brzovjavo iz Zagreba z dne 23. t. m., v kateri se veli, da je jugoslovanski minister za promet dr. Korošec izdal naredbo, s katero se prepoveduje jugoslovanskim železnicam vsako prevažanje blaga iz Italije in v Italijo. Na tukajšnje trgovske kroge je napravila ta vest velik vtis.

— Veliko polje broma v Jugoslaviji. Amerikanski eksperti so v hribovju južno od Beograda odkrili ogromna polja broma, s katerim je mogoče zalagati celi svet.

— Eksportna opekarna v Krapini. Centralna banka v Krapini zgradi poleg že obstoječe še novo opekarno ter bo obe podjetji uredila za eksport.

— Avstrijska zamenjava eno- in dvokronskih bankovcev avstro-ogrske banke, ki niso žigosane z žigom „Deutsch-Österreich“, za nemško-avstrijske bankovce se bo vršila do 15. septembra t. l. Nežigosani bankovci izgube plačilno moč z dnem 1. septembrom.

— Tvorcnico vžigalic v Rušah je prevzela nova „Tvorcnica vžigalic in kemikalij v Rušah, družba z o. z.“. Dve tretjini kapitala je last domačih industrijeev gg. Hinka Pogačnika in Viktorja Glaserja. Tvorcnica prične v kratkem z obratom. Tako je to važno podjetje prešlo v narodne roke.

— Državni valutni kurz. Ker je kurz inostranskega denarja zopet poskočil, je odredil finančni minister nov državni kurz. Vsled tega se pri državni blagajni zamenja 100 francoskih frankov za 150 dinarjev, isto tako belgijski franki, italijanske lire za 105 dinarjev, dolarji po 20, an-

gleški funti po 80, švicarski franki po 308 in češkoslovaške krone po 40 dinarjev.

— Monopolski zakon velja za vsa dežava. Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da se monopolski zakon, ki je bil doslej v veljavi samo za Srbijo, razširi tudi na ostale kraje naše kraljevine. Finančne delegacije, ki so doslej zbirale monopolne dohodke izven mej Srbije, zamenjajo se z delegacijami uprave državnih monopolov.

— Določbe glede izvoza. Z ozirom na nejasnosti glede izvoza podajamo sledeče pojasnilo: Načeloma je izvoz vsega blaga dovoljen. Zadržan pa je v smislu čl. 2. naredbe od 10. avgusta 1920. izvoz sledečih predmetov: 1.) oves; 2.) konji in kobile, razen starih preko 16 let. Izvoz teh (nad 16 let starih) konj se mora vršiti samo preko štirih sledečih carinaren: Gjevčelijja, Subotica, Spilje in Koprivnica. Na teh cariparnicah pregleda živinozdravnik živino in potrdi na carinski deklaraciji, da so konji stari nad 16 let. 3.) Goveda, izvzemši vole nad 10 let, pitani voli. Formalnosti glede izvoza teh volov so iste kakor pri konjih nad 16 let. 4.) Ovce; 5.) volna in volneni izdelki, izvzemši preproge; 6.) goveje, telečje, bivole, konjske in oslovске kože ter njih izdelki; 7.) ovsena moka; 8.) sladkor; 9.) premog; 10.) mineralna olja; 11.) kristalna voda, pečena, kanstična voda, natrijev hidrat in natrijev bikarbonat; 12.) zlato in srebro ter izdelki; 13.) staro in sirovo železo, navadno jeklo v palicah in polupredelano, izvzemši hladno valjano obročasto železo. Vsi drugi predmeti, ki niso tu naštet, se smejo izvažati. Samo glede pšenice, oziroma pšenične moke velja omejitev, da se sme izvoziti do 15.000 vagonov. Potrebno je naglasiti, da je sedaj dovoljen izvoz tudi v Madžarsko, ki je bil doslej prepovedan. Izvozna carina se plača pri glavnih carinarnicah, in sicer v Sloveniji: v Ljubljani, Mariboru, Boh. Bistrici, Zihpolju, Borovnici in Celju. Valuta se osigura pri delegacijah ministra financ ali pa v Beogradu pri devizni centrali.

— Povišanje akcijskega kapitala izvozne banke. Beograjska izvozna banka je povišala svoj kapital na 15 milijonov dinarjev, in sicer tako, da je 100 dinarsko nominalo dosedanjih 50.000 delnic povišala na 200 dinarsko nominalo in da izda novih 25.000 delnic po 200 dinarjev.

— Uvoz in izvoz Čehoslovaške. Glasom poročila čehoslovaškega statističnega urada je znašal leta 1919. uvoz 6 milijard in 550 milijonov, izvoz pa 5 milijard in 324 milijonov. Glavni predmeti uvoza so bili riž, mast in bombaž. Izvozilo pa se je: za 1 milijardo 370 milijonov sladkorja, za 614 milijonov lesa, za 370 milijonov stekla, za 315 milijonov papirja in za 133 milijonov kron kemičnih produktov.

— Sejm v Reichenbergu, na katerem so razstavile svoje predmete vse večje tvrdke, zlasti tekstilne in usnjarske, je uspel izredno dobro. Promet je znašal milijardo kron. Vse produkte prepeljejo na sejm v Lipsko in v Prago.

Pod črto.

Za narodno hišo.

Pretekli sta že dve leti, kar živimo v svoji Jugoslaviji, a v naših hišah se le malo pozna, da smo prišli iz starih časov v novo narodno državo. Ako bi tujec prišel v našo domačo hišo, kaj bi našel v roji — jugoslovanskega. Same tuje podobe visijo po stenah, neokusne slike, ki smo jih kupili od židovskih kramarjev kažejo nas slab okus in kupljeni okraski kažejo naš dom. Treba je razločevati med domačim in tujim: v našo narodno hišo spadajo domače slike, podobe slovenskih in jugoslovanskih mož, ki so kaj storili za narod, na mizo spadajo prtovi domačega dela, domače vezenice in okraski naj bodo domačega izvora. Celo po boljših hišah in po večjih gostilnah po deželi najdemo še stare figure, ki kaze

celo sobo. Imamo krasno sliko, ki kaže naše ujedinjenje (sokolska diploma, ki stane samo 5 K) a kako redko jo vidimo po javnih lokalih po deželi. Tu in tam so še slike starega Bleiweisa, ki pričajo, da so naši dedi znali spoštovati svoje moze. Od poznejših naših voditeljev, pesnikov in pisateljev le redko najdemo kako sliko. Zač, da smo v tem oziru premalo poskrbeli za lepe slike naših mož.

Kadar kupujete sliko, razglednico, okrasek za hišo itd., ne dajte se zapeljati kričecim barvam, tudi če so jugoslovanske. Večkrat prinese žid kako pacarijo, vse se sveti in blešči v zlatu in barvah — a stvar je pacarija. Pojavile so se pri nas razglednice: sama trobojnica in „Življa Jugoslavija“, če pa pogledate, je to židovska pacarija. Zato pozor! Poglejte s priprostim očesom in boste takoj spoznali, ali je lepo ali ne. Odklanjajte vse, kar ni naše: pogledajte, kdo je izdal in založil — pa

boste videli, pri čem ste. Naši trgovci prinesejo mnogo neokusnega blaga na kmete. Od tam zaide v naše hiše. Oni bi morali paziti, da ne sprejemajo takega blaga.

Čuvajte lepe stare slike in stare stvari posebno pohištvo. Stari ljudje so znali delati lepe stvari. Ne mislite, da je vse novo lepo. Stare hiše so pogosto lepše od novih. Mnogo starega lepega se po nepotrebnem zavrže, ker ljudje ne znajo ceniti vrednosti tej stvari. O tem lepo piše prof. Muhar v „Učit. Tov.“, tam pravi: „Iz naših hiš bodo počasi izginile slabe reprodukcije, ki služijo večkrat reklami lažipatriotizmu ali bizantinske pobožnosti, ali pa so sicer šara s cenega živinskega sejma. Za nje ni prostora pri nas, kakor bi naj ne bilo prostora v naših krčmah za gramofone in mašinetna godala z nemškimi pouličnimi preprostimi napevi.“

Nadomestiti jih morajo umotvori originali. Ne ena hiša naj bi ne

bila brez originalnih umotvorov in v naših hišah in javnih prostorih naj se glasi slovenska pesem in glasba. — Na ta način bomo dvignili naš umetniški horicent. Z reprodukcijami pa naj izginejo tudi ostudni okviri naših podob in naj se namestijo z domačim delom. — Pristnega lesa in dobrih delavcev v ta namen imamo dovoli. Samo okusa nam nedostaja. Zdi se nam vedno še lepši „zlat“ (!) kakor pristno lesen okvir. Ne vemo, da je vsa nepristnost materiala brezokusnost prve vrste. Zato nosim raje denar za tuj fabrikat tujemu trgovcu, nego da bi zaposlili domačega mnogo bolj simpaticnega marljivega mizarja in porabili domači material.

Na naših pisalnih mizah leži vse polno plastičnih reprodukcij iz porcelana in mavci. Umetnost se hoče utesniti v neporaben slab material našim kiparjem pa ne damo prilike, da bi nas veselili s svojimi pristnomaterialnimi originali.

Politični pregled.

+ **Samostojna Kvarnerska država.** D'Annunzio se pripravlja, da proslavi dan osvojitve Reke. Dne 12. septembra misli proglasiti neodvisnost Reke in ustanoviti samostojno Kvarnersko državo, kateri bi pripadale razen Reke in ozadja istrski otoki in naše ozemlje do Bakra. Kako si D'Annunzio zamišlja to državo, tega do sedaj še ni povedal, ali po dosedanjih avanturah tega moža moremo resno računati, da bo mož poizkusil vpad na naše ozemlje! Naše stališče glede Reke je jasno in točno, mi pričakujemo rešitev jadranskega vprašanja, če bi pa gospod iz Reke poizkušal kak izpad svojih arditov, je treba izpregovoriti odločno besedo! Zato morajo naši odgovorni činitelji pazno motriti reške priprave in z največjo odločnostjo parirati vsak poizkus arditov. Pa ne samo to, mi moramo varovati interese našega ozemlja, mi ne smemo dovoliti, da bi D'Annunzio na Reki vedno izzival našo potrpežljivost, zato ga moramo zavrniti tako, kakor zasluži! D'Annunzio pozna dobro našo vojsko, saj ji je že leta 1916. pel navdušene slavospeve, občudoval njeno junaštvo, klanjal se veličini kralja Petra, zato hoče torej na lastnem telesu poizkusiti to našo vojsko, mi moramo biti pripravljeni. 12. september je blizu, torej je vsako oklevanje odveč.

+ **Nikitini „dobrovoljci“.** Italijanski časopisi vedo neprestano poročati, kako se zbirajo v Italiji junaki Črnogorci, ki hočejo zopet posaditi na črnogorski prestol izdajalec Lovčena in skrunitelja groba pesnika n vladike Njegoša Perovića. Ali sedaj je „Avanti“ razkril, kdo so ti dobrovoljci in na kak način se zbirajo. Kar je bilo črnogorskih ujetnikov v Avstriji in Nemčiji, sta jih te državi na intervencijo Italije izročile črnogorskim agentom v Italiji, kjer so jih zbrali skupaj v črnogorskem taborišču Gaeta-Elena; tam so jih zastražili zadnji ostanki Nikitinih perjanikov, a pomaga jim zvesto zavezniška italijanska karabinerija. Tu čuvajo Črnogorce kakor najhujše zločince in jih ne puste v domovino. Nekaj jih je poizkušalo pobegniti, pa so jih Nikitini doglavniki in italijanski karabinerji pobili. Te siromaške predstavljajo Italijani svetu kot Nikitine „dobrovoljce“.

+ **Češki Habsburgovec na poslu.** „Pravo ludo“ javlja, da je dobil bivši ravnatelj praške policije Chum, ki je med svetovno vojsko opazoval češko gibanje v inozemstvu, od monarhističnih krogov poziv, da stopi s češkimi monarhisti v stiko. Chum in njegova soproga poučujeta bivšega cesarja Karla stalno o razmerah na Češkoslovaškem.

V cerkvi, kapeli in na domu streže prah nebroj umazanih *papernatih* cvetic, prava nevarnost za ogenj. Na polju in vrtu pa se joče osamljeno cvetje najkrasnejše vrste.

Ze se je udomačila šega, da se poklanjajo originalne umetnine ob svečanih časih sorodnikom in znanecem: o Božiču, ob novem letu, o Veliki noči, ob ženitbah in godovih, ni se pa še vkoreninilo ta šega v vseh naših premožnih slojih. Ozkosrčnost in slabo razumevanje umetnin sta še vedno na potu. Zlasti na kmetih je še mnogo premožnih ljudi, ki imajo nepokvarjen okus, pa nihče jih ne opominja kaj bi se lahko kupilo v vezilo ob slavnostnih prilikah. — Ljudje prihajajo v mesto in se zagledajo v izložbe polne židovskega potvorjenega blaga, polne goljufive šare. Vidijo tu našeljene moške in ženske oboževalce pariškega oblačila — in kvarijo si zdrav prirojeni okus.

Beležke.

b. **Sokolstvo in politika.** Sokolstvo je v Mariboru sklenilo, da v društva ne spada nobena strankarska politika, izven društva pa seveda mora Sokol socialno delati. Izjavilo je, da klerikalec ne more biti Sokol, da pa se versko prepričanje vsakega spoštuje. Ta izjava je zmedla možgane „Slovenca“. Izmišlja si izjavo, ki ba je stoji v češkem sokolskem listu — ki seveda za jugoslovanski Sokol ne odgovarja — in zahteva, da Sokolstvo izjavi, da se mora cerkve podreti in vera iztrebiti. Ti ljudje pač ne razumejo, kaj je bistvo svobodomiselnosti: *spoštuj prepričanje in vero svojega bližnjega*. Sokolski program je jasen, kadar prešine vsakega, o klerikalizmu ne bo sledu.

b. **Klerikalci besnijo**, ko so videli nad vse pričakovane veličastno uspeli sokolski zlet v Mariboru, ki se je sam po sebi pretvoril v velebno manifestacijo jugoslovanske misli. „Večerni list“ laže po svoji navadi, navaja razne posameznosti, a kakor glavni dokaz, da se je zlet ponesrečil navaja okolnost, ker se je slavnostni sprevod za nekaj časa zakasnil! Ne pove pa ta poštenjak, da se je sprevod zakasnil samo zato, ker so Sokoli ta čas delali na vežbališču in jim je bila glavna in prva stvar, da izpolnijo svojo sokolsko nalogo, ne pa da se kažejo v mestu v slavnostnem sprevodu. Seveda Čuikom je bilo prvo paradiranje po ulici, ker o telovadbi tako ne razumejo ničesar. Kar se pa tiče narodnih noš, povemo klerikalcem, da je bila slavnost v Mariboru sokolski zlet, a ne zlet narodnih noš! Sokolstvo je nastopilo na mariborskih ulicah samo, ne potrebovalo drugih privezkov, ker je hotelo svetu pokazati, kaj je in kaj zmore! In to je Sokolstvo doseglo, a odtod tak bes klerikalcev!

b. **Duhovni svetnik Janez Kalan**, ki mu je slovenska javnost zalučila v obraz naslov lažnjivca in obrekovalca, še vedno molči! Nima niti toliko poguma, da bi se v javnosti opravičil za svoje laži. Mi poznamo v „Sveti vojski“ mnogo značajnih in dostojnih ljudi, ki so se iz samih človekoljubnih ozirov pridružili ti družbi v borbi proti alkoholizmu, zato pa upravljamo na te poštene ljudi vprašanje: kako morejo trpeti v svoji sredini Janeza Kalana, ki stoji pred javnostjo na prangerju sramotnim napisom: obrekovalec! Zato mora Janez Kalan iz te človekoljubne organizacije ven, ker sicer ji obrne hrbet vsakdo, ki noče imeti posla z Janezom Kalanom!

b. **Klerikalci za batine.** Ogrski klerikalci so izposlovali zakon, po katerem se sme ljudi tepsti za kaznen. Vemo, koliko so ravno oni zabavljali nad Srbi, da imajo tam za neke grde pregreške (tatvino itd.) v navadi batinanje. No Srbi so v novi državi svojo navado *opustili*, klerikalci pa so jo uvedli na Ogrskem.

Novosti.

Ljubljana, 1. sept. 1920. Za naše državno uradništvo so poslanci in načelstvo JDS sklenili ponovno podvzeti odločne korake. Dejstvo, da se 25% na draginjska doklada računa na drugačni podlagi srbijanskim nego „prečanskim“ uradnikom, mora ozlovotiti vsakogar. Res je draginja v Srbiji hujša nego pri nas, vendar je stvar tamošnjih krogov, da jo manjšajo. Naše uradništvo mora biti *enakopravno*. Upamo, da se doseže uspeh, dasi radikalna stranka ni prijazna činovniškim zahtevam.

* **Izpremembe v deželni vladi.** Glasom brzojavnega obvestila ministra za notranje pošte z dne 28. t. m., je poverjenik za notranje zadeve pri

deželni vladi, Bogumil Remec razrešen dolžnosti; dr. Leonid Pitamic je postavljen za vodjo poverjenišva za notranje zadeve.

* **Novoimenovani poverjenik za pravosodje** dr. Gregor Zerjav je danes prevzel svoje pošte. Takisto je tudi vodja poverjenišva za notranje stvari dr. Leonid Pitamic nastopil svojo funkcijo. Poverjenišvo za socialno politiko vodi, kakor smo že poročali, do okrevanja težko bolnega poverjenika dr. Vlad. Ravnharja, dr. Fr. Goršič.

* **Novi vseučilišni profesorji.** Kakor se nam iz Beograda poroča, je v ministru prosvete podpisan ukaz o imenovanju profesorjev ljubljanskega in zagrebškega vseučilišča.

* **Nov okrožni zdravnik v Ormožu.** Ordinarij bolnice nemškega viteškega reda v Ormožu, dr. Anton Hrovat, je imenovan za okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Ormož in okolico.

* **Kongres sodnikov preložen.** Kongres sodnikov iz vse kraljevine, ki bi se imel vršiti v Zagrebu 19. septembra, preložen je do dne 9. septembra. Ugodnost za vožnjo z železnico za polovično ceno, katero je minister saobračaja odobril in trodnevni dopust za vse udeležnike kongresa, velja tudi za 19. september.

* **Občinske volitve v Sarajevu.** Predsednik sarajevske občine je deželni vladi predlagal, naj se volitve za mestno zastopstvo vrše v nedeljo dne 26. septembra.

* **American Yugoslav Relief** je ustavil nadaljnje pobiranje darov za svojo akcijo v Jugoslaviji, ker bo v kratkem ustavil svoje delovanje v tej smeri. Pač pa bo deloval še kot posredovalnica za informacije. AVR je nabral do 30. junija t. l. 363.847 dolarjev 78 centov. Njegovo delovanje zlasti v opustošenih krajih Srbije je bilo blagoslovljeno in jadni tamkajšnji narod nikdar ne pozabi požrtvovalnih ameriških prijateljev.

* **Afera z vojaškimi strojinicami.** Ob priliki Orlovškega izleta na Bled so privedli streljati z vojaškimi strojinicami. Komanda Dravske divizijske oblasti je odredila najstrožjo preiskavo, odkod so dobili Orli vojaško orožje. Preiskava je dognala, da vojaška oblast ni izročila strojinic, ampak da so privedli prišli do strojinic na nerazumljiv način. Sedaj se vodi v tej smeri preiskava. Krivcem so že na sledu. Izročeni bodo vojaškemu sodišču.

* **Načelnik gornjegradskega okrajnega zastopa** župnik Decort iz Ljubnega in odbornik župnik Ferme iz Nove Stile sta se najbrže zbala odgovornosti za svoje lahkomišelnost gospodarstvo v okrajnem zastopu in sta odstopila. Za novega načelnika je bil izvoljen Martin Zidar, pristav demokratske stranke, veleposestnik in poštar v Šmartnem ob Dreti.

* **Zaplenjeni tisočaki** s potvorjenimi žigi se po naredbi finančnega ministra vrnejo, in sicer siromašnejšim v celi svoti, bankam in bogatejšim slojem pa le deloma.

* **Velika tatvina dolarjev.** Iz Semiča nam javljajo, da je v bližnji vasi Brezje pri Ceremošnjicah izmaknil 17letni deček A. S. svojem bratu Nandetu, k se je bil povrnil iz Amerike, 400 ameriških dolarjev (to je sedaj ca. 400.000 kron) ter neznan kam izginil.

* **Način glasovanja prilikom plebiscita.** Plebiscitna komisija na Koroškem stoji na stališču, da se za ljudsko glasovanje dne 10. oktobra opusti do sedaj navadni način glasovanja, a da se uvede glasovanje na ta-le način: glasovalni lokal sestoji iz dveh sob, glasovalec stopi najprej v prvo sobo, kjer se nahajajo bele in zelene karte, izbere si eno — ena znači Jugoslavijo, druga Avstrijo. Barve še niso določene — da jo v kuverto, stopi v drugo sobo, kjer odda glasovnico komisiji, ki sestoji iz treh naših in treh nemških predstavnikov pod predsedstvom enega zastopnika entente. Ta način glasovanja sicer še ni definitivni, a v naših krogih prevladuje mnenje, da se opusti vsako uvajanje novotarij, temveč da se pusti ljudstvo glasovati tako, kakor je naučeno glasovati že toliko let.

* **Nove vrste kosa.** Nek ključavničar v Amrašu na Tirolskem izgotovil je nove vrste koso, ki pri košnji travo enakomerno razdeli. Ta nova

iznajdba, ki omogoča hitrejšo in lajšo košnjo, bi bila zelo važna za kmetijstvo, ker bi se lahko prihranilo precej časa in truda.

* **S sestanka prednega dijaštva** nam poročajo: Globok vtis na navzoče so napravila izvajanja ministra Kukovca in dr. Zerjava. Dr. Kukovec je razpravljali o veliki važnosti študijski politični vprašanji, dr. Zerjav pa o opasnosti klerikalizma ne samo za Slovence, marveč za vso Jugoslavijo, zlasti ker so klerikalci na orlovskem taboru poskusili organizirati proti Jugoslaviji vse, kar prisega na Rim.

* **O priliki sokolskega zleta** so se udeležili slavlja samo jugoslovanski delegati razmejivne komisije. Japonec je ta dan odšel v Zagreb. Nemci in Lahi v Gradec, Angleži in Francozi v Celovec. To so storiili baje zato, ker niso bili vsi povabljeni na sokolsko slavlje, ampak so bili Nemci in Lahi prezrti.

* **Odhod sokolskih gostov iz Maribora.** Sokolski gostje iz oddaljenih jugoslovanskih krajev so deloma ostali še čez ponedeljek v Mariboru. Hodili so v skupinah po ulicah, Srbi so si celo ob mestnem parku zaplesali kolo. Zvečer ob 10. uri je odhajal velik poseben vlak. Dasi je deževalo, je spremljalo domače prebivalstvo goste iz šol na kolodvor. Iz Narodnega doma je spremlil goste mariborski Sokol v krojih. Prišla je tudi godba, ki je zaigrala kolo, na kar se je plesalo bratsko kolo po vsem kolodvoru. Pevski zbor je zapel nekaj pesmi. Dr. Pivko je za slovo pozdravil goste v imenu Maribora. Srbski Sokol iz Banata se je v imenu vseh zahvalil za vse, kar so gostje lepega doživeli v teh slavnostnih mariborskih dneh. Sledilo je prisrčno slovo. Ko se je vlak začel pomikati, je množica prirejala odhajajočim gostom burne ovacije. „Na svidenje čez leto v Osijeku!“ je bil zadnji pozdrav. Nekaj gostov se je včeraj pripeljal v Ljubljano, da si ogledajo Slovenijo.

* **Konjske tatvine na Koroškem.** Konjske tatvine na Koroškem, zlasti v plebiscitnem pasu A, se množe. Dne 30. avgusta t. l. je bila posestniku Matvežu Partetu v Goselni vasi (Doblerla ves) ponoči ukradena iz hleva 16 pesti visoka, debela kobila, vredna 15.000 K.

* **Razsvetljaja železniških vagonov.** Na ponovno pritožbo zagrebške trgovske zbornice zaradi pomanjkanja razsvetljave v osebnih vlakih je ravnateljstvo državnih železnic odgovorilo, da v vagonih osebnih vlakov uvaja petrolejsko razsvetljavo, dočim so vagoni brzovlakov že sedaj razsvetljeni s plinskimi svetilkami, kolikor pač dopušča razpoloživi material. Do jeseni bo poskrbljeno za razsvetljavo vseh potniških vagonov.

* **Zlet ljubljanskega okrožja Sokolske župe** Ljubljana I. v St. Vidu, dne 5. septembra, združen z javno telovadbo in veliko ljudsko veselico Zlet je obvezen za društva Sokol I., Sokol II., Moste-Štepanj, Polje in Ježica. — Javna telovadba: dečki: proste vaje; deklice: proste vaje; obrtni naraščaj: vaje z drogi; ženski naraščaj: vaje s cvetnimi loki; člani: proste vaje br. Hofmana; članice: proste vaje češke za leto 1920; člani: orodna telovadba; članice in člani: proste vaje br. Vidmarja po skladbi „Jugoslavija“. — Po telovadbi velika ljudska veselica. Sodeluje godba kr. dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina.

* **Vinska letina** v Vipavski dolini. Trgatev v Vipavski dolini začela se je letos prej kakor druga leta. Kakor poročajo iz Vipave, je trgatav tako obilna in grozdje tako dobro, da kaj takega niti stari ljudje ne pomnijo. Vinske cene vsled tega rapidno padajo.

* **Spominska plošča p. Stanislavu Škrabcu.** V Hrvači pri Ribnici se dne 12. septembra 1920 vrši slavnostni odkritje spominske plošče p. Stanislavu Škrabcu. Hrvača je oddaljena pet minut od Ribnice.

* **Major Andrejka** je premeščen k velikemu generalnemu štabu v Beograd, kjer prevzame važno službo.

* **Društvo jugoslovanskih dobrovoljcev** za Slovenijo prosi vse člane tovariše, ki so prevzeli za dobrovoljski kongres razne referate, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v petek ob 17. uri v društvenih prostorih. Prisotnost obvezna!

* **Poštna palača v Beogradu.** V Beogradu se zgradi nova moderna palača za pošto in brzojav na trgu, kjer se nahaja sedaj velodipedski klub, poleg narodnega gledališča. Finančno ministrstvo je potrebno kredit že odobrilo in se bo z gradnjo čim prej pričelo.

* **Pisemska poštna zveza s Celovcem.** Obe poštni ambulanci, ljubljanska in mariborska, začeta s 1. septembrom voziti do Celovca. Doslej vozi prva do Borovlj, druga do Grabštajna. Do nadaljnje odredbe bosta opravljali omenjeni ambulanci na ozemlju Avstrije, oziroma plebiscitnih con, samo pisemske sklepe za poštne in brzojavni urad Celovec I in prejemali le pisemske sklepe od poštnega in brzojavnega urada Celovec I.

* **Nakup tobaka.** Finančno ministrstvo je upravi državnih monopolov dovolilo

kredit v znesku 100 milijonov dinarjev za nakup tobaka iz letošnje kampanje.

* **Nov most čez Ljubljano**, ki veže Opekarsko cesto s Prulami, je dograjen in izročen javnemu prometu.

* **Cenovnik za prodajanje smodnika**. V številu 100 Uradnega lista za Slovenijo je objavljen nov cenovnik za prodajanje smodnika. Prejšnji cenovnik z dne 27. 8. 1919 je razveljavljen.

* **st Konjske dirke** v Ljubljani. Osem Ljutomerčanov, kmečkih konjerejcev, se bode s svojimi doma vzgojenimi konji udeležilo trabske dirke, ki se vrši dne 5. septembra t. l. na vojaškem vežbališču v Ljubljani. V sporedih so se izvršile male spremembe: a) heat-dirka se vrši na daljavo 1600 m; b) ocenjevanju vozov se doda še ena točka, in sicer za dvovprežno kočijo, vozijo gospodje ali dame, vloga 100 K; c) stojišče na dirkališču ima samo en prostor. Cene so sledeče: pristop na dirkališče 10 K, sedež na tribuni 35 K. Iz Maribora in Zagreba pride tudi nekaj konj-dirkačev k dirkam. Z Ljutomerčani skupaj bodo postavili prav lep in dober konjski material pred starterja. Pa tudi iz ostale Slovenije je priglasih lepo število konj. Tekme bodo prvovrstne.

* **Kras brez vode**. Kras je ostal letošnje poletje skoraj brez vode. Slučaji požarov se množe. Kakor poroča „Edinost“, je v Praprotnu zgorelo kmečko poslopje, ki bi se bilo moglo rešiti, ako bi imeli le nekaj škafov vode. Vodovod ni daleč od vasi, toda vlada ni zmogla par tisoč lir, da bi dobili vaščani vodo. Posestnik Furlan ima škode nad 60.000 lir. Enako se je zgodilo v Opatjem selu, kjer sta zgoreli dve begunski baraki.

Razno.

* **Prehistorično pokopališče v Rimu**. Med železniškima postajama San Pietro in Portonaccio v Rimu so cestni delavci našli tri dni na tri podzemne grobove, v katerih so se našli orjaški skeleti in lobanje iz prehistorične dobe. Strokovnjaki rimskega muzeja so ugotovili, da gre v tem slučaju za zgornjo plast pokopališča ljudi izredne velikosti iz predzgodovinske dobe.

* **Letalska pošta v Češkoslovaški**. V bližnji prihodnosti bodo začeli v češkoslovaški republiki pluti po vzduhu poštni aeroplani, ki bodo prevažali pisemsko pošto med Prago in drugimi večjimi mesti. Znamke po 14, 24 in 28 kron so že izšle.

* **Tobačne karte** v Češkoslovaški odpravljene. Kakor „Pravo Litu“ poroča, bodo s 1. januarjem 1921 v celi češkoslovaški republiki odpravljene tobačne karte.

* **Iz življenja 130letnega moža**. „Revue Mondiale“ objavlja zanimive podatke iz življenja 130 let starega Amerikanca John Schella v Greasy Creek v državi Kentucky. Rojen je bil leta 1788. Ko je bil star 19 let, se je oženil ter je živel v srečnem zakonu 89 let. Imel je 29 otrok. Najstarejši sin, ki še živi, je star 100 let. Ko je dovršil 125. leto, se je v drugič oženil in se smatra sedaj za očeta šestletnega dečka. Stointridesletni mož še zleze sam na konja,

vidi še dobro in je tudi duševno še tako svež, da se je v dolgem govoru zahvalil za čestitke povodom svojega stointridesetega godu.

* **500.000 novih stanovanj** v Parizu. Francoskemu parlamentu je bil pred kratkim predložen načrt zakona o gradnji 500.000 novih stanovanj v Parizu. Ta stanovanja bi se morala dograditi do leta 1930. V svrhu zagotovitve stavbenega kapitala se izdajajo obligacije, od katerih naj bi polovico vzela država, druga polovica pa se prepusti privatnemu kapitalu. Troški so proračunjeni na sedem in pol milijarde frankov.

* **Položaj v Moskvi**. Moskovska „Pravda“ objavlja poročilo eksekutivnega odbora sovjeta o življenjskih pogojih prebivalstva. V Moskvi živi sedaj 1.280.000 prebivalcev. Ker so se po revoluciji odpravile formalnosti pri sklepanju zakonov, se je število ženitev, oziroma možitev znatno zvišalo. Umrljivost se je vkljub legarju zmanjšala. Kakor poroča „Pravda“, se nadajo, da bo vprašanje prehrane v kratkem uspešno rešeno. V novembru lanskega leta je bilo v Moskvi 87.000 delavcev, pred vojno pa jih je bilo 200.000. Komunističnih uradnikov je sedaj 80.000.

* **Pomlajenje v 15 minutah**. Newyorški dopisnik londonskega lista „Daily Mail“ poroča o najnovejših uspehih pomlajevalnih poizkusov ameriških zdravnikov. Doktor Brinklay, zdravnik v Melfortu, je predsednika odvetniške zbornice, I. I. Tobiasa, 71 let starega moža pomladil na ta način, da mu je žlezo nadomestil s kozjo žlezo. Tobias objavlja javno zahvalo, v kateri pravi: „Umevno je, da so ljudje glede pomlajevalnih poizkusov precej nezazupni; a jaz sem sam na sebi doživel ta čudež in se bom, dokler bom živ, vedno s hvaležnim priznanjem spominjal te čudežne pomladitve“. Oporacija, ki baje ne povzroča nikakih bolečin, se izvrši v petnajstih minutah.

* **Obtožba proti avstrijskemu oficirju**. Več vojakov bivšega avstrijskega pešpolka št. 18 je priobčilo v čeških listih strašno obtožbo proti stotniku tega polka, nekemu Ervinu Prschu, sinu poštnega uradnika v Gradcu. Češki vojaki slikajo tega oficirja kakor pravo zver, ki je pobesnel, kadar je slišal slovansko besedo. Štiri leta je počenjal prave grozote in namesto da ga postavijo pred sodišče ali pa oddajo v blaznico, je bil še odlikovan. V obtožbi, ki so jo naslovili vojaki češki javnosti, navajajo sledeče zločine: V svoji stotniji je Prsch pobil z revolverjem in sabljo najmanj 20 vojakov češke narodnosti. Tako je na italijanskem bojišču nekega dne ustrelil pet vojakov, ki so se krili v največjem topniškem ognju pred granatami. Prvemu italijanskemu ujetniku, ki je prišel v njegove roke, je sam odrezal glavo in jo nataknil na kol pred svojim zakonom, kjer je bila razstavljena nekaj dni. Nekega ruskega ujetnika, ki je delal na fronti, a skušal pobegniti, je pred celo stotnijo mučil na najrafiniranejši način in ga nazadnje sam obesil. V Srbiji je zagrešil nešteto zločinov, tako je v bližini Šabca posilil najprej sam neko 16let-

no deklico, a potem jo dal svojim nemškimi vojakom, ki so vpricho matere nesrečnega otroka zadovoljevali svoj živalski nagon. Potem je mater in hčerko obesil na mostu; ker se je pa utrgala vrv, je dekle padlo v vodo, a on je toliko časa z revolverjem streljal v njo, dokler ni izginila v valovih. Ta tip avstrijskega oficirja živi danes na Dunaju in služi v slavni avstrijski vojski!

* **Nesreča na morju**. Iz Newyorka se brzojavlja, da sta na Oceanu trčila skupaj parobrod „Superior City“ in parobrod „Villis King“. „Villis King“ se je vsled eksplozije v dveh minutah potopil in z njim 29 oseb njegove posadke.

* **Samomor ameriških žen**. V angleških deželah prikazuje povojna statistika veliko naraščanje ženskih umorov. V Ameriki se je ugotovilo, da je leta 1919 izvršilo toliko žensk samomor, kakor nikdar poprej. Relacija med moškimi in ženskimi samomori je sedaj taka, da na dva moška pride ena žena, dočim je leta 1918. en ženski samomor prišel na moške samomore. Ta pojav se pripisuje dejstvu, da so ženske vsled vojne bolj kakor poprej nastopile v javnosti in samostojno pričele boj za obstanek, dočim so prej v zavetju domačije redkokdaj obupavale.

* **Velevrižnik**. V Dunajskem novem mestu je bil aretiran generalni ravnatelj municijskih tovarn v Enzesfeldu, Tomola. Obdolžen je verižništva z izgotovljeno municijo in sirovinami. Gre za mnogo milijonov kron.

* **V sovjetski Rusiji se mora delati**. Potnik, ki je prišel nedavno iz sovjetske Rusije, našteva formalnosti, ki jih mora izpolniti vsak državljani ruske republike, ako prihaja iz enega mesta v drugo. Po dohodu se mora takoj vpisati; potem dobi karto za osebno stanovanje ali pa za skupno nastanitev in karto za hrano. Nadalje se mora zglasiti v borzi dela, kjer ga zapišejo. Čez par dni se mu določi posel, primeren njegovi sposobnosti. Dvakrat sme ponuditi posel odkloniti, a tretjič se absolutno mora oprijeti dela, ker sicer riskira, da ga zapišejo v kategorijo onih, ki nečejo delati. Ako kaka oseba ponovno pride v dotično mesto in se tam kaj naseli, ga takoj zapiše hišni komite. Oficialno se ne priznava brezposelnikov. Vsi, ki hočejo jesti, morajo tudi delati.

* **Na Madžarskem bo pela zopet palica**. Da se uspešneje varuje premoženje, morala in osebna varnost, se je predložil madžarski narodni skupščini načrt zakona, ki določa, da se uvede zopet kazni s palico. Poročevalec Somogyi je utemeljeval potrebo reforme ter naglašal, da je ljudska morala vsled vojne močno trpela in da se z dosedanjimi kazenskimi določili ne more več izhajati. Palica da je potrebna zategadelj, da taka sramotna kazen odvrača od navedenih pregreškov. Poslanec Petheš je še dodatno predlagal, naj se kaznovanje s palico javno izvrši. Zastopnik narodnih demokratov Brodi pa se je izjavil proti takemu zakonu, ki spada v dobo najprimitivnejše justice. Razprava se bo nadaljevala.

+ **Štiri osebe zmrznile v avgustu**. Iz Monakova se brzojavno poroča:

V gornjebavarskih alpah je nastal v zadnjih dneh izredno hud mraz. Iz petero oseb obstoječa družba hribo-lacev je bila na potu skozi Höllental proti Zugu. Presenetil jo je snežni metež. Eden izmed peterih turistov je došel na Zug. Ko se je v petek z dvema vodnikoma vračal, je ostale štiri turiste našel zmrznjene. Reševalna ekspedicija, obstoječa iz dvajsetih oseb je ponesrečene turiste prenesla v Garmisch.

Za smeh in kratek čas.

Današnje služkinje. Gospa: (k dekl, ki se je prišla ponujat v službo). In zakaj ste zapustili svojo prejšnjo službo? — Dekla: (užaljena). Ali sem mar jaz vas prašala, zakaj je odšla vaša prejšnja dekla?

Vesten uradnik. Zena: Kakšno suknjo pa imaš, zmečkana je, kakor da si v nji spal. — Mož: Pa saj vendar veš, draga moja, da hodim v ti suknji v pisarno.

Pozna se. Učitelj: Imenovali ste mi sedaj vse domače živali, konja, kravo, vola, ovco, psa ali nekaj ste pozabili. — No, no, Janezek, ali ne poznaš domačo žival, ki je ščetnasta, umazana in se vedno valja po blatu? Janezek: (sramežljivo) To sem pa jaz!

Slaba vest. Katehet razlaga v šoli pojme o slabi vesti, na vse mogoče načine se trudi, da bi privedel sam učence na to, kaj je slaba vest. Ker pa mu nikdo ne ve odgovora vpraša Mihca: No Mihec, kaj ima človek, ki nima nikjer miru, ki ga vedno nekaj grize, da ne more niti spati, ampak se premetava po postelji? — Mihec: Bolho!

Razširjajte „Domovino“!

Kupujem vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah: Brinjevo olje, suhe go-be, fižol in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje: Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko, rum, ter razno drugo blago.

M. RANT,
KRANJ.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni.

Izdaja vozni listov za vse boljše linije.

Tozaderna pojasnila daje edino:

konezijska potovalna pisarna tvrde

Ivan Kraker v Ljubljani

Gospodstva (prof. Marije Terezije) 13, Kolizej.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica števil 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Dejniška glavnica
in rezerve okrog **K 50.000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Dejniška glavnica
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog
K 10.000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, — dnostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.